

Od: eia@samospravydomov.org
Odoslané: streda, 4. júna 2025 21:48
Komu: oszp.DS@minv.sk
Kópia: zds-mailing-list@googlegroups.com; 'Jan Tkac'
Predmet: OU-DS-OSZP-2025/017525-014 (EIA: OBYTNÝ SÚBOR HVIEZDNY DVOR)

Odvolaie voči rozhodnutiu zo zisťovacieho konania č. OU-DS-OSZP-2025/017525-014

Procesné dôvody uplatnenia účinného prostriedku nápravy

- 1) **Vylúčenie správneho poriadku zo zisťovacích konaní malo zabezpečiť zameranie na osobitné procesné inštitúty §29 zákona o EIA a ich plné využitie za účelom naplnenia účelu zákona a Smernice o EIA – teda aby prebehol ako tzv. screening odbornou diskusiou medzi príslušným úradom posudzovania EIA, dotknutou obcou a navrhovateľom podľa §29 ods.6 a aby si zabezpečil doplňujúce informácie k zámeru dopytom od relevantných organizácií podľa §29 ods.8 zákona o EIA. Procesná nezákonnosť spočíva v nedôslednej aplikácii derogačného ustanovenia §64 písm.f zákona o EIA o neuplatňovaní správneho poriadku v zisťovacom konaní a to tým, že ho fakticky skryto uplatňoval analoagicky.**

V prvom rade si treba uvedomiť, že úrad posudzovania NIE JE správnym orgánom; napriek tomu sa úrad nedokázal oslobodiť od vplyvu správneho poriadku a je zjavné, že zisťovacie konanie viedol ako kvázi správne konanie. Ide o prvé principiálne zlyhanie. Chápanie vlastného seba ako predovšetkým správneho orgánu podľa správneho poriadku a nie ako odborného orgánu starostlivosti o životné prostredie podľa §12 zákona č.525/2001 Z.z. o starostlivosti o životné prostredie. Iným slovom – problémom úradníka je, že sám seba vníma predovšetkým ako byrokrata a nie odborníka zabezpečujúceho konkrétnu odbornú agendu starostlivosti o životné prostredie.

Vplyv správneho poriadku spôsobuje, že rozhodnutie je vo finále fakticky arbitrárne, svojvoľné a v rozpore so zákonom o EIA; nesprávny procesný postup spočíva v nedostatočnom uplatnení derogačného ustanovenia §64 písm.f zákona o EIA podľa ktorého sa správy poriadok neuplatňuje.

Príslušný úrad sám seba vníma stále ako vnútroštátny správny orgán realizujúci štátnu správu podľa slovenského práva; príslušný úrad však sám seba dostatočne nevníma ako osobitný orgán starostlivosti o životné prostredie realizujúci európsku agendu podľa Smernice o EIA. Uplatňuje teda aspoň analogicky všeobecný procesný predpis správneho poriadku pričom vôbec neuplatňuje osobitný zákon č.525/2001 Z.z. o štátnej starostlivosti o životné prostredie a neuplatňuje legislatívny výklad ustanovení zákona o EIA podľa Dôvodovej správy k zákonu č.350/2024 Z.z.

Výsledkom je taký výklad ustanovení zákona o EIA, ktorý je úradmi interpretovaný skrytým analogickým uplatňovaním správneho poriadku bez toho, aby sa uplatňoval tzv. eurokonformný výklad práva.

Legislatívec však poskytol obsiahly výklad ustanovení nového zákona o EIA a to v Dôvodovej správe k zákonu č.350/2024. Z.z., ktorým sa rekoifikoval zákon o EIA a to najmä proces zisťovacieho konania. Z dôvodovej správy vyberáme:

A. Všeobecná časť

Základným cieľom posudzovania vplyvov na životné prostredie je uplatňovanie zásad ochrany životného prostredia už v štádiu prípravy strategických dokumentov a projektov prostredníctvom komplexného posúdenia ich vplyvov na životné prostredie, ktoré umožní zapojenie širokého okruhu subjektov vrátane verejnosti počas celého procesu posudzovania vplyvov, až do schválenia strategického dokumentu alebo vydania konečného rozhodnutia o povolení navrhovanej činnosti.

Posudzovanie vplyvov na životné prostredie verejných a súkromných projektov zaviedol zákonodarca do slovenskej legislatívy v roku 1994 zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 127/1994 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. Po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie s cieľom plne harmonizovať proces posudzovania vplyvov na životné prostredie s požiadavkami smernice 2001/42/ES

Európskeho parlamentu a Rady z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie (smernica SEA) a smernice Európskeho parlamentu a Rady 85/337/EEC o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (smernica EIA) bol v roku 2006 prijatý v súčasnosti platný zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. V roku 2011 Európska únia prijala úplne novú smernicu, smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (kodifikované znenie) v platnom znení (ďalej len „smernica EIA v platnom znení“). Zmeny ňou vyvolané boli transponované do platného zákona novelou č. 142/2017 Z. z. s účinnosťou od 15. júna 2017.

Účelom návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „návrh zákona“) je priblížením hlavnému účelu smernice zefektívniť procesy súvisiace s hodnotením vplyvov - zisťovacie konanie, určenie rozsahu hodnotenia i samotné posudzovanie vplyvov na životné prostredie – pri súčasnom posilnení odbornej stránky posudzovania a zabezpečenia úplnej účasti verejnosti v rozsahu definovanom v európskej legislatíve a Aarhuskom dohovore.

Súčasný zákon o posudzovaní vplyvov bol prijatý pred takmer 20 rokmi a odvtedy bol novelizovaný viac ako 20 krát. Hlavné zmeny boli do zákona prijaté po schválení novej Smernice o posudzovaní určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie č. 2011/92/EÚ jej významnej revíziu z roku 2014. Hoci mnohé tézy a ustanovenia z novej smernice a jej revízie boli do zákona implementované, v štrukturálnej a procesnej oblasti novela zákona nereagovala na jasné rozdelenie procesov súvisiacich s posudzovaním vplyvov na životné prostredie definované v Smernici EIA (osobitne rozdelenie zisťovacieho konania – screeningu, určenia rozsahu hodnotenia a samotného procesu posudzovania vplyvov). Práve zastaraný model uplatňovania týchto procesov často v praxi viedol k neodôvodneným prieťahom a stagnácii EIA procesov v Slovenskej republike.

Návrh zákona preto, po vzore smernice EIA v platnom znení, prináša jednoznačné oddelenie procesu zisťovacieho konania a určenia rozsahu hodnotenia od samotného procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie, zjednodušenie a zníženie počtu súvisiacich procesných úkonov a zároveň presnejšie upravuje požiadavky na odbornosť osôb vykonávajúcich hodnotenie vplyvov, s cieľom maximálne sa vo všetkých oblastiach priblížiť Smernici EIA. V rovnakom duchu novela mení a dopĺňa niektoré prílohy.

Návrh zákona vychádza z Programového vyhlásenia vlády z roku 2023, ktoré si dalo za cieľ zjednodušenie procesov EIA na národnej úrovni pri zachovaní súladu s európskou legislatívou. Následne bola odložená účinnosť reformy stavebnej legislatívy a tým aj novely č. 272/2023 Z.z. Predmetný odklad a predpoklad zmien v schválenej podobe reformy stavebnej legislatívy vyvolali, do času ich prijatia, potrebu novely zákona o posudzovaní vplyvov s cieľom zefektívniť procesy a dôsledným uplatnením zásad Smernice EIA v platnom znení priblížiť kvalitu a celkovú dĺžku procesov EIA európskemu štandardu.

Návrh zákona nemá vplyv na informatizáciu spoločnosti, sociálny vplyv ani vplyv na služby verejnej správy pre občana. Predkladaný návrh zákona má pozitívny vplyv na životné prostredie. Predkladaný návrh zákona má pozitívny ale aj negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy a tiež na podnikateľské prostredie.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, so zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi platnými v Slovenskej republike, s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj s právom Európskej únie.

B. Osobitná časť

K Čl. I

K bodom 1 až 4 [§ 3]

Zmena definície posudzovania vplyvov a zisťovacieho konania vychádza zo smernice EIA v platnom znení). Celá smernica EIA v platnom znení je orientovaná hlavne na proces posudzovania vplyvov na životné prostredie, teda proces, v rámci ktorého sa „identifikujú, opíšu a posúdia náležitým spôsobom, pri každom prípade jednotlivo, priame a nepriame významné vplyvy navrhovanej činnosti“ (čl. 3 ods. 1 smernice EIA v platnom znení) na jednotlivé faktory životného prostredia pri zabezpečení otvorenej a aktívnej účasti verejnosti s možnosťou opravných prostriedkov proti rozhodnutiam (decision) vydaným v rámci tohto procesu. Naproti tomu zisťovacie konanie (screening) je proces, ktorého účelom je určenie (determination), či projekty v Prílohe II smernice EIA v platnom znení podliehajú posudzovaniu vplyvov na životné prostredie, teda či ich realizáciou hrozí významný nepriaznivý vplyv na životné prostredie. V zmysle čl. 4 smernice EIA v platnom znení sa takýto screening realizuje výlučne v komunikácii medzi navrhovateľom a príslušným orgánom a prípadne s osobitnými orgánmi podľa čl.6 ods.1 smernice EIA v platnom znení („...orgány, ktorých sa projekt bude pravdepodobne týkať z dôvodu ich osobitných právomocí v oblasti životného prostredia,

alebo na základe miestnej alebo regionálnej príslušnosti...“). Novela preto zavádza novú definíciu posudzovania vplyvov na životné prostredie vychádzajúcu presne zo znenia čl. 3 ods. 1 smernice EIA v platnom znení. Táto definícia bola do smernice zavedená v revízii z roku 2014 a v tejto podobe doteraz nebola transponovaná do nášho zákona. Požiadavky definované v čl. 8 smernice EIA v platnom znení sú realizované prostredníctvom povinnosti integrovať odôvodnené závery vyplývajúce z posudzovania vplyvov na životné prostredie do akéhokoľvek povolenia na realizáciu navrhovanej činnosti alebo jej zmeny. Podľa čl. 1 bod 2 písm. c) smernice EIA v platnom znení „povolenie“ znamená rozhodnutie príslušného orgánu alebo orgánov, ktoré oprávňuje navrhovateľa realizovať navrhovanú činnosť alebo jej zmenu; teda ide o integráciu záverov do rozhodnutí o povolení navrhovanej činnosti alebo jej zmeny napríklad podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, zákona Slovenskej národnej rady č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušnínach a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov, zákona č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon), zákona č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a podobne. Zároveň sa samostatne definuje proces zisťovacieho konania ako postup, ktorého výsledkom má byť odborné určenie (determination), či navrhovaná činnosť alebo jej zmena definovaná v Prílohe č. 8, časti B má potenciál spôsobiť významný nepriaznivý vplyv na životné prostredie a teda či má byť predmetom procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie. Primerane sa dokumentácia s doterajšími názvami Zámer a Oznámenie o zmene navrhovanej činnosti zachováva iba pre procesy zisťovacieho konania.

Podstata screeningu spočíva v tom, že úrad má identifikovať vplyvy na životné, prostredie na základe informácií zo zámeru a určiť, či je takáto informácia dostatočná na zabezpečenie environmentálnej kvality zámeru navrhovanej činnosti či jej zmeny alebo sa vyžaduje ďalšie posudzovanie vplyvov na životné prostredie.

Konkrétne procesné zlyhanie úradu spočíva v tom, že v dôsledku vnímania samého seba ako správneho orgánu, ktorý má rozhodnúť vo veci konal výlučne analogicky uplatňovaním správneho poriadku, teda zozbieral vyjadrenia dotknutých orgánov, formálne ich ústne prejednal a následne ipso facto sám na podklade týchto vyjadrení rozhodol. Ide o procesne nesprávny postup.

Podstatou screeningu je, že orgán posudzovania EIA už nerozhoduje o veci sám, ale rozhoduje v spolupráci s dotknutou obcou (ktorá ako združenie obyvateľov žijúcich na ich území háji nielen územný plán podľa §4 ods.3 písm.d zákona o obecnom zriadení ale aj zdravé životné prostredie podľa §4 ods.3 písm.h zákona o obecnom zriadení) a navrhovateľom (resp. jeho právnym zástupcom; spravidla spracovateľom zámeru). Orgán posudzovania tak už nie je ani tak mocenským orgánom ako skôr mediátorom odbornej diskusie medzi dotknutou obcou ako reprezentantom zainteresovanej verejnosti a budúceho povoľovacieho orgánu a navrhovateľom. Dotknuté orgány a verejnosť svojimi stanoviskami majú túto odbornú diskusiu usmerňovať či rozvíjať nastoľovaním odborných tém, ktoré je potrebné v rámci tzv. screeningu (ktorý je podstatou zisťovacieho konania).

Dotknutá obec a zainteresovaná verejnosť je zároveň externým subjektom kontroly vecnej správnosti a zákonnosti rozhodnutí zo zisťovacieho konania tým, že jej je priznané právo podať účinný prostriedok nápravy vo forme odvolania (§29 ods.16 písm.b zákona o EIA) alebo správnej žaloby na ochranu životného prostredia (§29 ods.20 zákona o EIA).

Ide tak aj o reflexiu Európskej charty územných samospráv (<https://www.minv.sk/?europska-charta-miestnej-samospravy>), podľa ktorej je obec viac spolkom ľudí žijúcich na jej území ako MNV či iný úrad; v skutočnosti sa tak napĺňa aj ústavná hodnota územných samospráv podľa čl.64a Ústavy SR: „Obec a vyšší územný celok sú samostatné územné samosprávne a správne celky Slovenskej republiky združujúce osoby, ktoré majú na ich území trvalý pobyt. Podrobnosti ustanoví zákon.“

Ide tak aj o reflexiu rozhodovacej praxe správnych súdov:

„Najvyšší súd si záverom dovoľuje dať opakovane do pozornosti, že zo žiadneho zákona Slovenskej republiky, ani z Aarhuského dohovoru nevyplýva právny nárok občianskych združení a zainteresovanej verejnosti, aby ich pripomienkam, ktoré podávajú procese posudzovania vplyvov na životné prostredie, bolo vyhovené. Účelom prístupu k informáciám a účasti verejnosti na rozhodovacom procese, ako aj prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia zaručených týmto dohovorom je, aby sa verejnosť mohla nielen vyjadriť,

ale najmä prostredníctvom odborníkov z oblasti životného prostredia predložiť kvalifikované pripomienky tak, aby sa hodnotiaci proces viedol bola odbornej vecnej roviny vzhľadom k cieľu (k tomu pozri bližšie rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 5Sžz/1/2010 z 28. apríli 2011 a sp. zn. 8Sžz/1/2010 z 27. januára 2011)“.
(rozhodnutie Najvyššieho súdu sp.zn. 5Sžo/21/2012)

Iným slovom – verejnosť nemá nárok, aby sa jej odporúčania alebo návrhy automaticky akceptovali, ale má nárok na to, aby sa stali vstupom do odbornej diskusie a ich prostredníctvom mohla verejnosť ovplyvniť výsledok procesu zisťovacieho konania.

* * *

Hlavným procesným zlyhaním príslušného úradu nie je ani tak to, že rozhodol vo veci sám, ale to, že si nezabezpečil dostatočnú súčinnosť dotknutých orgánov a dotknutej obce procesným nástrojom podľa §29 ods.8 zákona o EIA.

Vyjadrenia dotknutých orgánov sú všeobecné, šablónovité, v rovnakom znení uplatňované k v podstate každému zámeru v zisťovacom konaní. Príslušný orgán ich mal v zmysle §29 ods.8 zákona o EIA vyzvať k tomu, aby v rámci svojej kompetencie jednoznačne identifikovali nedostatky zámeru v oblasti ich vecnej pôsobnosti.

V danom prípade sa to týka najmä dotknutého orgánu štátnej vodnej správy a inšpekcie liečivých kúpeľov. Ukázalo sa, že zámer sa má realizovať v osobitne chránenej vodohospodárskej oblasti a v ochrannom pásme liečivých vôd. Osobitná práva úprava vyžaduje preukázať, že nedôjde k zhoršeniu kvality vôd ani v chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný ostrov a že nedôjde k ohrozeniu kvality liečivých vôd zdroja Čilistov. V tomto smere bol nedostatočný ako zámer, ktorý nedostatočne skutkovo zisťoval vplyvy na životné prostredie vo vzťahu k týmto osobitne chráneným útvarom vôd podľa zákona č.305/2018 Z.z. o chránených vodohospodárskych oblastiach tak aj zákon č. 538/2005 Z.z. o liečivých prírodných vodách.

Príslušný orgán posudzovania EIA nevyužil svoju procesnú právomoc podľa §29 ods.8 zákona, ktorý mu umožňoval požiadať navrhovateľa alebo iné príslušné dotknuté subjekty o súčinnosť v tomto smere. Zákon o EIA nešpecifikuje, ktoré subjekty sú relevantné; podľa povahy veci nimi môže byť dotknutý orgán v rámci svojej vecnej pôsobnosti podľa zákona č.525/2000 Z.z. o štátnej starostlivosti o životné prostredie, odborne spôsobilá osoba v príslušnom odbore podľa §62 zákona č.24/2006 Z.z. o EIA, znalec podľa zákona č.382/2004 Z.z. o znalcoch alebo aj všeobecne uznávaná ekologická mimovládka odborne sa špecializujúca na niektorú oblasť životného prostredia (napr. SoS Birdlife pre ochranu vtáctva, BROZ pre všeobecnú ochranu prírody a krajiny a VIA IURIS pre agendu EIA podľa Smernice o EIA do slovenského práva).

Následkom nevyužitia tohto procesného prostriedku je porušenie:

- práva na úplné a včasné informácie o životnom prostredí (čl.45 Ústavy SR, čl.4 a čl.5 Aarhuského dohovoru)
- porušenie základnej zásady ochrany životného prostredia podľa §11 a §12 zákona o životnom prostredí (skúmanie kumulatívnych a synergických vplyvov podľa regulácie osobitnými zákonmi)
- porušenie základnej zásady ochrany životného prostredia podľa §16 zákona o životnom prostredí (odbornosť musí byť využitá na zabezpečenie ochrany životného prostredia)
- s následkom reálneho rizika poškodenia alebo environmentálnej ujmy podzemných vôd vodohospodársky chránenej oblasti Žitný ostrov (§3 ods.1 zákona č.305/2018 Z.z. o chránených vodohospodárskych oblastiach) v dôsledku nedostatočného vyhodnotenia súčasného stavu, rizík a vplyvov navrhovanej činnosti
- s následkom reálneho rizika poškodenia alebo environmentálnej ujmy podzemných vôd liečivého zdroja Čilistov (§26 až §29 zákona č. 538/2005 Z.z. o liečivých prírodných vodách) v dôsledku nedostatočného vyhodnotenia súčasného stavu, rizík a vplyvov navrhovanej činnosti
- s následkom nenaplnenia účelu a cieľa zákona o EIA podľa §2
- s následkom nenaplnenia účelu screeningu podľa Smernice o EIA

Z hľadiska procesného ide o porušenie práva na dobrú správu vecí verejných podľa čl.41 Charty základných práv občanov Európskej únie.

Vzhľadom na uvedené je nutné napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na nové konanie a rozhodnutie; ako kvázi-precedenčný prípad uvádzame proces EIA pre zámer „LAKE SIDE BEACH HORNÁ POTÔŇ“ (<https://www.enviroportal.sk/eia/detail/lake-side-beach-horna-poton>).

2) Obsolentnosť správneho poriadku ako všeobecného právneho predpisu upravujúceho správny proces orgánov verejnej moci a dôvod prečo sa nesmie aplikovať ani primerane.

V súčasnosti platný a účinný správny poriadok je mutáciou správneho poriadku z roku 1967, ktorým vtedajší štátny režim byrokratizoval spoločenské rozhodnutia, ktoré v zmysle vtedy platnej Ústavy SR prijala Komunistická strana Československa alebo jej orgány. K zásadnej rekodifikácii správneho poriadku na Slovensku nedošlo a preto je práve správny poriadok ako základný procesný právny predpis upravujúci postupy orgánov verejnej moci prvotnou príčinou prebyrokratizovania verejnej správy a v konečnom dôsledku aj zlej správy vecí verejných a to až do takej miery, že sa prejavuje základnou nedôverou občanov v štát. Napríklad v Českej republike bola komplexná rekodifikácia správneho rádu vykonan pred vyše 20 rokmi v súvislosti so vstupom Česka do EÚ; súčasný správni rád je reflexiou Kódexu dobrého úradného postupu (https://commission.europa.eu/about/service-standards-and-principles/ethics-and-good-administration/good-administration/code-good-administrative-behaviour-and-complaints_sk).

V období rokov 2020 až 2024 bol správny poriadok zneužitý práve na to, aby byrokratické postupy príslušných úradov neboli v súlade so Smernicou o EIA a Aarhuským dohovorom, ale aby sa ním v rámci zisťovacích konaní fakticky napĺňali politické ambície Richarda Sulíka a Jána Budaja („rýchle“ rozhodnutie bez faktického vplyvu verejnosti v prospech investora pri súčasnom predstieraní „screeningu“ hoci to osobitný procesný právny predpis o EIA neumožňoval; súčasne sa uplatňovalo arbitrárne zneužívanie odboru EIA na kváziaktivistické ovplyvňovanie projektov vtedajšou šéfkou odboru EIA na MŽP SR, ktorá bola a stále je aj štatutárkou aktívneho ekologického spolku).

Obsolentnosť správneho poriadku budeme demonštrovať na ustanovení §33 správneho poriadku, ktorý je vo všeobecnosti vnímaný nie ako právo na kvalifikované vyjadrenie účastníka konania, ale ako procesný nástroj byrokracie na zabezpečenie si vlastných podkladov rozhodovania, čo prispieva k svojvôli správnych orgánov a vedie k výklady práva kolízneho s právom na dobrú správu vecí verejných (čl.41 Charty základných práv občanov EÚ) a účinného prostriedku nápravy (čl.13 Dohovoru o ľudských právach; čl.9 Aarhuského dohovoru).

Úrady, prokurátori aj sudy používajú úvahu založenú na Košičiarovej výklade „K porušeniu ustanovenia § 33 ods. 2 správneho poriadku v postupe odvolacieho orgánu môže dôjsť len za situácie, keď odvolací orgán podľa § 59 ods. 1 správneho poriadku doplní dokazovanie vykonaním nových dôkazov bez toho, aby dal účastníkovi konania, resp. zúčastnenej osobe možnosť vyjadriť sa k daným výsledkom dokazovania“ (Košičiarová, S. Správny poriadok. Komentár.Šamorín: Heuréka, 2013, s. 168), ktorý je odvodený z obsolentnej judikatúry Českého Najvyššieho správneho soudu ČR č. 7 As 40/2003-61 v znení „Smyslem ustanovení § 33 odst. 2 správního řádu je poskytnout účastníku správního řízení možnost prezentovat správnímu orgánu své stanovisko k důkazním prostředkům, které správní orgán shromáždil ve správním řízení. Jednání účastníka, který správnímu orgánu zaslal listiny sloužící k podpoře jeho tvrzení, již obsahuje i jeho vyjádření k temto podkladům a ke způsobu jejich zjištění. Za předpokladu, že správní orgán druhého stupně pak řízení nedoplnil prováděním dalšího dokazování a při rozhodování vycházel pouze z tech podkladů, které již účastník řízení znal, nedošlo k porušení zákona, pokud uvedený správní orgán nedal tomuto účastníku možnost vyjádřit se k jím předloženým podkladům pro rozhodnutí, neboť by se jednalo o čistě formální úkon.“.

V súčasnosti platné ustanovenie o práve na vyjadrenie je uvedené v §36 správniho rádu a je formulované ako právo na vyjadrenie:

„(1) Nestanoví-li zákon jinak, jsou účastníci oprávněni navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení až do vydání rozhodnutí; správní orgán může usnesením prohlásit, dokdy mohou účastníci činit své návrhy.

(2) Účastníci mají právo vyjádřit v řízení své stanovisko. Pokud o to požádají, poskytne jim správní orgán informace o řízení, nestanoví-li zákon jinak.

(3) Nestanoví-li zákon jinak, musí být účastníkům před vydáním rozhodnutí ve věci dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí; to se netýká žadatele, pokud se jeho žádosti v plném rozsahu vyhovuje, a účastníka,

ktorý se práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí vzdal. V případě, že podkladem rozhodnutí jsou písemnosti a záznamy, které jsou za podmínek v § 17 odst. 3 uchovávané odděleně mimo spis, může se účastník, o jehož právním nároku se v řízení rozhoduje, s těmito podklady seznámit pouze v podobě, která nezmaří účel jejich utajení; není-li to možné, sdělí se takovému účastníkovi alespoň v obecné rovině, jaké skutečnosti z těchto podkladů vyplývají. Správní orgán si předtím, než účastníkovi umožní seznámit se s podklady podle předchozí věty, vyžádá vyjádření orgánu, který tyto podklady poskytl. Nerozhoduje-li se v řízení o právním nároku účastníka, není takový účastník oprávněn seznámit se s podklady rozhodnutí, které jsou za podmínek v § 17 odst. 3 uchovávané odděleně mimo spis.

(4) Účastník má při jednání se správním orgánem právo na konzultace s osobou, která mu podle občanského zákoníku může jako podpůrce⁴⁴⁾ napomáhat při rozhodování; je-li takových osob více, zvolí si účastník jednu z nich. Namítne-li v průběhu řízení podpůrce účastníka vlastním jménem neplatnost právního jednání učiněného podporovaným účastníkem, správní orgán k této námitce v řízení přihlédne.

(5) Účastník, jeho zástupce nebo podpůrce⁴⁴⁾ je povinen předložit na výzvu oprávněné úřední osoby průkaz totožnosti. Průkazem totožnosti se pro účely tohoto zákona rozumí doklad, který je veřejnou listinou, v němž je uvedeno jméno a příjmení, datum narození a místo trvalého pobytu, popřípadě bydliště mimo území České republiky a z něhož je patrná i podoba, popřípadě jiný údaj umožňující správnímu orgánu identifikovat osobu, která doklad předkládá, jako jeho oprávněného držitele.“

Ustanovenie §36 správního řádu plne korešponduje so základným právom občanov EÚ na dobrú správu vecí veřejných podľa čl.41 Charty základných práv občanov EÚ.

Z uvedeného je zrejmé, že obsolentný je nielen výklad práva ale aj samotný právny predpis vychádzajúci ešte z čias komunizmu, kde sa nejaké ľudské práva a právo na dobrú správu vecí veřejných neuznávalo.

Judikát NSS ČR č. 7 As 40/2003-61 je natoľko obsolentný nielen pretože je starý vyše 20 rokov a teda nemôže zohľadňovať vplyv Aarhuského dohovoru (ktorý začal byť na Slovensku účinný spolu so zákonom EIA až od roku 2006) ale najmä preto, že v Česká republika prijala nový Správní řád – zákon č.500/2004 Sb., ktorým úplne aktualizovala vnútroštátne správne právo tak, aby viac reflektovalo požiadavky modernej doby a osobitosti českej správy vecí veřejných, ktorá sa odlišuje od slovenskej.

Pre správny výklad práva čl.9 ods.2 Aarhuského dohovoru vyžaduje použitie vnútroštátnych právnych predpisov, čo znamená aj použitie výkladov vnútroštátneho práva. Košičiarovej výklade sa stal plynutím času tiež obsolentný, nakoľko novšie aplikačná prax k správne poriadku vykladajú toto ustanovenia odlišne:

*„nie je úlohou správneho súdu chrániť kabinetný výkon verejnej moci na strane žalovaného správneho orgánu pred verejnou kontrolou jeho pochybení
(Rozhodnutie Ústavného súdu SR sp.zn. II.ÚS 522/2021).*

*„Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že v danom prípade záujem na presadení zákona a ochrane porušených práv žalobcu prevažuje nad záujmom účastníka na zachovanie status quo. Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že ochrana zákonnosti je samotnou podstatou správneho súdnictva, a rovnako poukazuje na to, že obsahom inštitútu právnej istoty v právnom štáte je požiadavka zachovania legálne nadobudnutých práv (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. US 16/95). Ak by Najvyšší súd Slovenskej republiky poskytol ochranu účastníkovi na úkor žalobcu, poskytol by v podstate ochranu nezákonnému stavu a ak aj účastníkovi vzniklo nejaké právo, tak by poskytol ochranu právam, ktoré nevznikli legálne, čo nie je v právnom štáte možné a nie je ani v súlade s podstatou správneho súdnictva.“
(Rozhodnutie NS SR sp.zn. 6Sžo/94/2014)*

Použitý výklad práva založený na Košičiarovej výklade je prinajlepšom arbitrárny a účelový, v skutočnosti je obsolentný pre zásadu lex posterior derogat lege priori a preto nesprávny a použitý v rozpore s platným právom.

Slovenské súdne authority si budujú vlastný systém precedenčných rozhodnutí, ktoré sú relevantné pre vecne správny výklad práva.

Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Sžo/220/2010 (zverejnené v Zbierke stanovísk NS SR č.vyd.

5/12, publ. č. 104/2012, str.83) je rozhodnutie, ktoré sa nevysporiada s námietkami podľa §33 ods.2 správneho poriadku nezákonné a je dôvodné takéto rozhodnutie zrušiť.

Obsahom §33 ods.2 správneho poriadku je primárne navrhovať nové dôkazy a prípadne sa vyjadriť aj k už zabezpečeným. Preto aj v prípade ak odvolací orgán nevykonal dodatočné dokazovanie, je postup podľa §33 ods.2 obligatórny nakoľko je právom účastníka podľa tohto ustanovenia navrhnúť nové dôkazy, ktoré ešte vykonané neboli.

Ukončenie dokazovania odvolacím orgánom a neumožnenie vyjadrenia podľa §33 ods.2 správneho poriadku tak predstavuje taký závažný procesný nedostatok odvolacieho konania, ktorý spôsobuje jeho nenapraviteľnú nezákonnosť a faktické upretie práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl.13 Dohovoru o ľudských právach.

V tejto súvislosti zdôrazňujeme, že v zmysle §56 správneho poriadku sa má doplniť dokazovanie obligatórne aj v odvolacom konaní; preto bolo potrebné oboznámiť účastníkov o rozsahu a výsledkoch takéhoto doplňujúceho dokazovania.

Takýto názor podporuje aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30.10.2019 sp. zn. 9Sžsk/122/2018, kde NS SR uvádza: „Zmyslom aplikácie § 33 ods. 2 Správneho poriadku je umožniť účastníkovi konania, aby ešte „pred vydaním rozhodnutia“ mohol uplatniť svoje výhrady, príp. realizovať svoje procesné návrhy vo vzťahu k zhromaždeným podkladom rozhodnutia, a to hlavne za účelom, aby správne rozhodnutie vychádzalo zo spoľahlivo zisteného stavu veci. Ak správny orgán opomenie túto svoju zákonnú povinnosť, dôjde jeho nesprávnym procesným postupom k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

V tejto súvislosti poukazujeme na osobitné ustanovenie čl.6 ods.7 Aarhuského dohovoru: „Spôsoby účasti verejnosti umožnia verejnosti predložiť písomné alebo v prípade potreby na verejnom prerokovaní alebo preskúmaní so žiadateľom akékoľvek pripomienky, informácie, analýzy alebo názory, ktoré považuje za dôležité vo vzťahu k navrhovanej činnosti.“

Porušením §33 ods.2 správny orgán ukráti zainteresovanú verejnosť aj o možnosť podať kvalifikované vyjadrenie podľa čl.6 ods.7 Aarhuského dohovoru.

Obsolentnosť správneho poriadku v tomto kontexte je nahradená práve právom podať odôvodnené nevyžiadané stanovisko podľa §29 ods.5 zákona o EIA; čím sa reflektuje aj čl.6 ods.7 Aarhuského dohovoru; následne verejnosť má legitímne očakávanie, že jej stanovisko bude odborne prerokované a teda ovplyvní výsledok procesu.

Vecné dôvody uplatnenia účinného prostriedku nápravy

Účelom zisťovacieho konania je identifikovať hlavné vplyvy navrhovanej činnosti na životné prostredie a to aplikovaním kritérií zisťovacieho konania na skutkové zistenia predpokladaných vplyvov na životné prostredie a určiť primerané opatrenia tak, aby sa realizácia stala environmentálne prijateľnou (§2 zákona o EIA, §29 ods.15 zákona o EIA). Tento účel a cieľ zisťovacieho konania sa nenaplnil.

Podstatou zisťovacieho konania je identifikovať najvýznamnejšie vplyvy, určiť či ide o znečistenie, poškodenie alebo ujmu na životnom prostredí a určiť či si skutkové zisťovanie vplyvov vyžaduje posudzovanie vplyvov na životné prostredie; v prípade ak sa ďalšie posudzovanie nevyžaduje je potrebné určiť opatrenia, ktorými sa vplyvy na životné prostredie eliminujú alebo aspoň zmierňujú.

Skutkové zisťovanie namietaný úrad len predstieral plagiátorským prevzatím ucelených častí zámeru (str.6 hore až str.8 v strede napadnutého rozhodnutia); keďže nie je tento text označený ako citácia, potom ide o plagiátorstvo, ktorým sa predstiera skutkové zisťovanie reálnych vplyvov na životné prostredie.

Je potrebné pri tom vychádzať z podstaty plagiátorstva tak ako je definované (napr. https://midas.uniba.sk/?page_id=189):

Plagiátorstvo je neoprávnené prebratie myšlienky (teórie, záverov, hypotéz, metafor), a to nielen úplné, ale i čiastočné (teda len s malými či povrchnými úpravami) bez odkazu na ich pôvodcu.

Plagiát je cudzie dielo (alebo jeho časť), ktoré autor diela resp. odbornej práce prehlasuje za vlastné a uvádza ho (ju) za vlastné.

Keďže plagiát je nelegitímne prebratie práce druhého, nie je možné akceptovať a súhlasiť s názorom, že napadnuté rozhodnutie je dostatočne vyhodnotené argumentami odvolacieho úradu. Nelegitímne okopírované texty zo zámeru nie sú dostatočným vyhodnotením skutkového stavu zo strany konajúceho správneho orgánu už zo svojej podstaty plagiátorstva.

Vecné a právne vyhodnotenie skutkových zistení (bez ohľadu na to, že ide o plagiát) absentuje úplne. Je nahradené všeobecnou úvahou v časti „záverečné vyhodnotenie“, z ktorého citujeme

„Okresný úrad Námestovo, odbor starostlivosti o životné prostredie v rámci zisťovacieho konania z hľadiska predpokladaných vplyvov na životné prostredie a zvažovaní ďalšieho postupu v zmysle ustanovení zákona o posudzovaní vplyvov vychádzal zo zámeru navrhovanej činnosti, pričom použil aj kritériá pre zisťovacie konanie podľa § 29 zákona o posudzovaní vplyvov, uvedené v prílohe č. 10 zákona o posudzovaní vplyvov, ktorá je transpozíciou prílohy č. III Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie. Posúdil zámer z hľadiska povahy a rozsahu navrhovanej činnosti, miesta vykonávania a významu očakávaných vplyvov na životné prostredie, a to aj kumulatívnych, vrátane vplyvov na zdravie obyvateľov, pričom vzal do úvahy súčasný stav životného prostredia v dotknutom území.“

Nie, v predchádzajúcom odstavci sme sa nepomýlili, ide o citáciu z rozhodnutia Okresného úradu Námestovo č. OU-NO-OSZP-2025/005678-017 pre zámer „Obchodný areál Slanica - II. Etapa OBCHODNÁ GALÉRIA“ ale aj o citáciu rozhodnutia Okresného úradu Košice č. OU-KE-OSZP3-2025/012853-017 pre zámer „Dostavba VÚSCH - III. etapa“ ale aj citáciu rozhodnutia Okresného úradu Partizánske č. OU-PE-OSZP-2025/000200-018 pre zámer „Bytové domy za riekou sekcia A,B,C,D,E, garážový dom, obchod, služby, dopravné napojenie, spevnené plochy, siete a základná technická infraštruktúra“. Áno, vo všetkých sa používa úplne presne tá istá formulácia. Ide o tri rozhodnutia podľa „nového“ zákona o EIA účinného od 1.1.2025, pričom posledné z nich bolo na odvolanie ZDS zrušené ako nezákonné a nedostatočné čo do skutkových zistení aj do právneho vyhodnotenia.

Porovnajme to s vyhodnotením (vecným aj právnym) v žalovanom rozhodnutí:

Okresný úrad Dunajská Streda, odbor starostlivosti o životné prostredie v rámci zisťovacieho konania z hľadiska predpokladaných vplyvov na životné prostredie a zvažovaní ďalšieho postupu v zmysle ustanovení zákona o posudzovaní vplyvov vychádzalo z oznámenia o zmene navrhovanej činnosti, pričom použilo aj kritériá pre zisťovacie konanie podľa § 29 zákona o posudzovaní vplyvov, uvedené v prílohe č. 10 zákona o posudzovaní vplyvov, ktorá je transpozíciou prílohy č. III Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie.

Okresný úrad Dunajská Streda, odbor starostlivosti o životné prostredie konštatuje, že v rámci realizácie zmeny navrhovanej činnosti nebude dochádzať k významným negatívnym vplyvom na životné prostredie a obyvateľstvo. Krajina a prírodné hodnoty jednotlivých zložiek životného prostredia ostanú zachované.

Okresný úrad Dunajská Streda, odbor starostlivosti o životné prostredie vyhodnotil zmenu navrhovanej činnosti uvedenú v oznámení o zmene navrhovanej činnosti z hľadiska povahy a jej rozsahu a zároveň v kumulácii s činnosťami vykonávanými v okolí miesta vykonávania zmeny navrhovanej činnosti a významu očakávaných vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľov, pričom vzalo do úvahy súčasný stav životného prostredia v dotknutom území.

Je zrejmé, že rovnaké „vyhodnotenie“ vplyvov na životné prostredie sa používa ako šablónovité univerzálne a všeobecné vyhodnotenie akéhokoľvek zámeru navrhovanej činnosti a to bez ohľadu na lokalitu a charakter navrhovanej činnosti resp. jej zmeny a bez ohľadu na platné právne predpisy.

- 3) Právnou materializáciou vecného nedostatku uvedeného v predchádzajúcom bode je porušenie normy druhej vety §29 ods.15 zákona o EIA „Záväzné stanovisko zo zisťovacieho konania obsahuje hlavné dôvody, pre ktorý príslušný orgán určil, že sa navrhovaná činnosť alebo jej zmena nemá posudzovať podľa tohto zákona s odkazom

na príslušné kritériá uvedené v prílohe č. 10 tohto zákona, ako aj vlastnosti projektu alebo plánovaného opatrenia, ktorými sa má zabrániť alebo predísť tomu, čo by inak mohli byť významné nepriaznivé vplyvy na životné prostredie, ak ich navrhovateľ navrhol.“

„Hlavné dôvody ďalšieho neposudzovania“ sú skutkové zistenia negatívnych vplyvov na životné prostredie a „odkaz na kritériá zisťovacieho konania“ je právne vyhodnotenie týchto vplyvov.

Keďže skutkové zisťovanie sa len predstieralo plagiátorstvom, potom nutne absentujú aj „hlavné dôvody“ pre ktoré sa rozhodlo o ďalšom neposudzovaní; nutným príčinnou kauzálnym následkom je aj absencia konkrétnych kritérií (odkaz na ne), ktoré boli na tieto „hlavné dôvody“ uplatnené a ako. Ďalším nutným príčinnou-kauzálnym následkom je aj arbitrárnosť uložených opatrení.

V dôsledku nezistenia skutočných negatívnych vplyvov a v čom presne spočívajú a ako sa prejavujú úrad nebol schopný uviesť ani jeden hlavný dôvod prečo sa zámer nebude ďalej posudzovať; v dôsledku nezistenia skutočných negatívnych vplyvov a ich vecného vyhodnotenia nemohli byť ani uvedené konkrétne kritériá, ktoré sa mali použiť.

Podľa rozsudku NS SR č. 6Sžf/1/2009 „Za nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť možno podľa názoru Najvyššieho súdu SR považovať také rozhodnutie správneho orgánu, z ktorého výroku nemožno zistiť, ako vlastne správny orgán vo veci rozhodol, prípadne výrok, ktorý je vnútorne rozporný. Pod tento pojem spadajú prípady, keď sa nedá rozoznať, čo je výrok, čo odôvodnenie, kto je účastníkom konania a kto bol rozhodnutím zviazaný. Medzi ďalšie dôvody nezrozumiteľnosti rozhodnutia správneho orgánu patrí rozpornosť výroku s odôvodnením, absencia právnych záverov vyplývajúcich z rozhodujúcich skutkových okolností, ako aj ich nejednoznačnosť. ... Nedostatok dôvodov znamená jednak absolútny nedostatok odôvodnenia, ale i to, že v rozhodnutí absentujú skutočnosti, ktoré viedli správny orgán k rozhodnutiu. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok dôvodov je založená na nedostatku dôvodov skutkových zistení, o ktoré sa opierajú rozhodovacie dôvody. Za takéto vady možno považovať prípady, keď rozhodnutie je založené na skutočnostiach v konaní nezisťovaných, prípadne na dôkazoch získaných v rozpore so zákonom alebo prípady, keď nie je zrejmé, či nejaké dôkazy boli v konaní vykonané.“

Keďže norma druhej vety §29 ods.15 zákona o EIA v sebe koncentrovane materializovala aj skutkovú preskúmateľnosť („hlavné dôvody ďalšieho neposudzovania“) aj právnu zrozumiteľnosť („odkaz na kritériá zisťovacieho konania a spôsob ich uplatnenia“), tak potom uvedené nedostatky spôsobujú nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia zo zisťovacieho konania pre nedostatok hlavných dôvodov ďalšieho neposudzovania a v príčinnou-kauzálnom dôsledku súčasne právnu nezrozumiteľnosť neuvedením odkazu na kritériá, ktoré mali byť uplatnené na zistené vplyvy na životné prostredie.

Iným slovom, napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné a nezrozumiteľné pre nedostatok skutkových zistení a absenciu odkazu na konkrétne kritériá zisťovacieho konania.

Vyjadrenie ZDS zjavne nabádalo úrad posudzovania EIA k tomu, aby uviedlo konkrétne kritériá zisťovacieho konania, ktoré sa v danom prípade majú uplatniť; napriek tomu napadnuté rozhodnutie ani vo vyhodnotení pripomienok ZDS ani vo vlastnom vyhodnotení zámeru neuvádza ani jedno konkrétne kritérium zisťovacieho konania, ktoré sa v danom prípade úradom uplatnilo. Rozhodnutie je teda nezrozumiteľné pre nedostatok právneho vyhodnotenia spočívajúci práve v uvedení konkrétnych uplatňovaných kritérií zisťovacieho konania, čo je podľa druhej vety §29 ods.15 zákona o EIA obligatórna náležitosť rozhodnutia zo zisťovacieho konania.

- 4) V nadväznosti na predchádzajúci bod je potrebné zákonným spôsobom interpretovať to, čo to nepriaznivý vplyv na životné prostredie vlastne je a následne tomu prispôbiť skutkové zisťovanie.

Podľa §1 zákona č.17/1992 Zb. o životnom prostredí „Zákon vymedzuje základné pojmy a ustanovuje základné zásady ochrany životného prostredia a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane a zlepšovaní stavu životného prostredia a pri využívaní prírodných zdrojov; vychádza pritom z princípu trvalo udržateľného rozvoja.“

Podľa §2 zákona č.24/2006 Z.z. o EIA „Účelom zákona je najmä a) včasne a účinne zabezpečiť vysokú úroveň ochrany životného prostredia a prispieť k integrácii environmentálnych aspektov do prípravy a schvaľovania

strategických dokumentov so zreteľom na podporu trvalo udržateľného rozvoja³⁾, b) zistiť, opísať a vyhodnotiť priame a nepriame vplyvy navrhovaného strategického dokumentu a navrhovanej činnosti na životné prostredie, c) objasniť a porovnať výhody a nevýhody návrhu strategického dokumentu a navrhovanej činnosti a to aj v porovnaní s nulovým variantom, d) určiť opatrenia, ktoré zabránia znečisťovaniu životného prostredia, zmiernia znečisťovanie životného prostredia alebo zabránia poškodzovaniu životného prostredia⁴⁾, e) získať odborný podklad na schválenie strategického dokumentu a na vydanie rozhodnutia o povolení činnosti podľa osobitných predpisov²⁾“; legislatívne odkazy „3)“ a „4)“ odkazujú na terminológiu zákona o životnom prostredí a legislatívny odkaz „2)“ na osobitné procesné právne predpisy, podľa ktorých sa v ďalšom procesnom postupe navrhovaná činnosť resp. jej zmena povoľuje.

Interpretovať normy zákona o EIA nie je možné bez toho, aby sa používala terminológia zákona o životnom prostredí a bez toho, aby sa používali základné zásady ochrany životného prostredia. Účel a cieľ zákona o EIA je podľa §2 písm.a zákona o EIA zabezpečiť vysokú úroveň životného prostredia a to nejde bez toho, aby sa uplatňovali základné zásady ochrany životného prostredia podľa zákona o životnom prostredí. Iným slovom procesy podľa zákona o EIA sú integrované previazané so zásadami ochrany životného prostredia

Relevantnými normami pre zisťovacie konanie sú najmä nasledovné normy zákona č.17/1992 Zb. o životnom prostredí, ktorými sa realizuje ústavný článok 44 Ústavy SR (právo na priaznivé životné prostredie):

- §6: „Trvalo udržateľný rozvoj spoločnosti je taký rozvoj, ktorý súčasným i budúcim generáciám zachováva možnosť uspokojovať ich základné životné potreby a pritom neznižuje rozmanitosť prírody a zachováva prirodzené funkcie ekosystémov.“
- §8 ods. (1): „Znečisťovanie životného prostredia je vnášanie takých fyzikálnych, chemických alebo biologických činiteľov do životného prostredia v dôsledku ľudskej činnosti, ktoré sú svojou podstatou alebo množstvom cudzorodé pre dané prostredie.“
- §8 ods. (2): „Poškodzovanie životného prostredia je zhoršovanie jeho stavu znečisťovaním alebo inou ľudskou činnosťou nad mieru ustanovenú osobitnými predpismi.“
- §10: „Ekologická ujma je strata alebo oslabenie prirodzených funkcií ekosystémov vznikajúca poškodením ich zložiek alebo narušením vnútorných väzieb a procesov v dôsledku ľudskej činnosti.“
- §11: „Územie nesmie byť zaťažované ľudskou činnosťou nad mieru únosného zaťaženia.“
- §12: „(1) Prípustnú mieru znečisťovania životného prostredia určujú medzné hodnoty ustanovené osobitnými predpismi; tieto hodnoty sa určia v súlade s dosiahnutým stavom poznania tak, aby sa neohrozovalo zdravie ľudí a aby sa neohrozovali ďalšie živé organizmy a ostatné zložky životného prostredia. (2) Medzné hodnoty sa musia určiť s prihliadnutím na možné kumulatívne pôsobenie alebo spolupôsobenie znečisťujúcich látok a činností.“
- §13: „Ak možno so zreteľom na všetky okolnosti predpokladať, že hrozí nebezpečenstvo nenávratného alebo závažného poškodenia životného prostredia, nesmie byť pochybnosť o tom, že k takému poškodeniu skutočne dôjde, dôvodom pre odklad opatrení, ktoré majú poškodeniu zabrániť.“
- §15: „Každý sa môže určeným spôsobom domáhať na príslušnom orgáne svojich práv vyplývajúcich z tohto zákona a ďalších predpisov upravujúcich veci životného prostredia.“
- §16: „Výchova, osвета a vzdelávanie sa uskutočňujú tak, aby viedli k mysleniu a konaniu, ktoré je v súlade s princípom trvalo udržateľného rozvoja, k vedomiu zodpovednosti za udržanie kvality životného prostredia a jeho jednotlivých zložiek a k úcte k životu vo všetkých jeho formách.“

Vplyvom na životné prostredie je teda znečistenie, poškodenie a ujma životnému prostrediu, negatívnym vplyvom je „len“ poškodenie a ujma životného prostredia.

Pojem znečistenie sa v právnom význame odchyľuje od jeho hovorového významu. Znečistenie životného prostredia v hovorovom zmysle slova splýva s poškodzovaním životného prostredia; v právnom slova zmysle je to vnášanie akýchkoľvek neprirodzených prvkov ľudskej činnosti do životného prostredia; teda vytvorenie mestského parku, arboreta či dokonca hospodárskeho lesa je znečisťovaním životného prostredia v právnom slova zmysle. Je však zjavné, že v týchto prípadoch nejde o poškodzovanie životného prostredia. Tento príklad však ilustruje, že pri rozhodovaní v zisťovacom konaní si nevystačíme s gramatickým výkladom zákona o EIA a už vôbec nie s gramatickým výkladom s použitím hovorových významov slov.

Z hľadiska riešenia otázky, či projekt posudzovaná v zisťovacom konaní môže alebo nemôže mať negatívny vplyv, je určujúci teleologický výklad zákona a to prostredníctvom §2 písm.d zákona o EIA. Z neho vyplýva, že každý

projekt posudzovaná v procese zisťovacieho konania môže ohroziť životné prostredie a súčasne len od rozsahu zmierňujúcich opatrení závisí, či sa tak aj stane.

Skutkové materiálo-obsahové zisťovanie vplyvov na životné prostredie bolo ako právna povinnosť prisúdená navrhovateľovi ustanovením §17 ods.2 zákona o životnom prostredí pričom formálne požiadavky na štruktúru vyplývajú z §29 ods.1 zákona o EIA. Bolo úlohou úradu v rámci skutkového zisťovania ustáliť, či je zámer čo do identifikácie vplyvov na životné prostredie a environmentálnych opatrení dostatočný; dostatočnosť sa mala vyhodnotiť práve kritériami zisťovacieho konania.

Pre vyhodnotenie dostatočnosti zámeru je potrebné vychádzať z ústavnej normy čl.45 Ústavy SR ustanovujúcej právo na informácie o životnom prostredí „každý má právo na včasné a úplné informácie o stave životného prostredia a o príčinách a následkoch tohto stavu“.

Pre dostatočnosť informácie o životnom prostredí musia byť kumulatívne splnené dve vlastnosti informácie o životnom prostredí a to úplnosť a včasnosť, ktoré sú vlastne v zisťovacom konaní previazané. Neúplnosť informácie súčasne spôsobuje aj oneskorenosť úplnej informácie o životnom prostredí, čo súvisí s účelom zisťovacieho konania podľa §2 písm.e zákona o EIA „získať odborný podklad na schválenie strategického dokumentu a na vydanie rozhodnutia o povolení činnosti podľa osobitných predpisov“.

Za dostatočný je možné považovať len taký zámer, ktorý v zmysle zákonných požiadavok dostatočne ustáli odborné zistenie vplyvov na životné prostredie tak, že v budúcom povoľovacom konaní sa už touto otázkou identifikácie vplyvov na životné prostredie povoľujúci úrad nebude zaoberať; zaoberať sa bude už len podrobným skúmaním ďalších zákonných požiadavok podľa osobitných právnych predpisov. Iným slovom, zámer musí identifikovať všetky negatívne vplyvy na životné prostredie tak, aby mohli byť podrobne skúmané v nasledujúcich povoľujúcich konaniach pričom má ustáliť dostatočný odborný podklad, ktorý takéto podrobné skúmanie v budúcom povoľovaní umožní pričom v tomto budúcom povoľovaní sa skutkové zistenia budú už len overovať alebo spodrobňovať.

Predložený zámer na viacerých miestach predpokladá skutkové zisťovanie negatívnych vplyvov až v budúcom povoľovacom konaní, čo znamená nedostatočnosť zámeru a teda nesprávnosť výroku o ďalšom neposudzovaní. Na základe zámeru sa nedalo ustáliť, že zámer tak ako bol predložený nebude nad zákonom určenú mieru zaťažovať životné prostredie a tak úrad mal nedostatočnosť zámeru odstrániť zisťovaním vplyvov na životné prostredie postupom podľa §29 ods.8 zákona o EIA a ak by ani to dostatočne nevedlo k identifikácii hlavných negatívnych vplyvov na životné prostredie, tak sa malo rozhodnúť o ďalšom posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

Z definície zisťovacieho konania podľa §2 písm.d zákona o EIA v zmysle dôvodovej správy je zrejmé, že zisťovacie konanie je to, čo Smernica o EIA označuje ako screening; ide fakticky o environmentálny audit kvality navrhovanej činnosti na základe zámeru predloženého navrhovateľom. Úrad posudzovania EIA teda musí v prvom rade vyhodnotiť environmentálnu kvalitu predloženého zámeru lebo práve týmto vyhodnotením kvality zámeru sa v zisťovacom konaní vykonáva screening podľa Smernice o EIA.

Len dostatočne kvalitný zámer poskytujúci úplné a včasné informácie o vplyvoch navrhovanej činnosti alebo jej zmeny a dostatočne v zámere určené environmentálne opatrenia eliminujúce negatívne vplyvy navrhovanej činnosti môžu viesť k záveru o ďalšom neposudzovaní zámeru. Nedostatočnosť zámeru v ktoromkoľvek z uvedených ohľadov musí viesť k záveru o ďalšom posudzovaní zámeru, lebo nedostatočný zámer nemôže úspešne prejsť screeningom v zmysle Smernice o EIA.

Podľa dôvodovej správy k zákonu č.350/2024 Z.z. bolo účelom rekodifikácie zvýšiť aj odborné nároky na obsah zámerov.

- 5) Absencia citovania zápisu z ústneho prerokovania zámeru; ide o podstatnú skutkovú okolnosť a podstatu zisťovacieho konania; absencia tohto zápisu resp.záverov ústneho prerokovania spôsobuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok dôvodov.**

Z dôvodovej správy k zákonu č.350/2024 Z.z. o EIA, ktorým sa ustanovil v aktuálne účinný zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie uvádzame

zisťovacie konanie (screening) je proces, ktorého účelom je určenie (determination), či projekty v Prílohe II smernice EIA v platnom znení podliehajú posudzovaniu vplyvov na životné prostredie, teda či ich realizáciou hrozí významný nepriaznivý vplyv na životné prostredie. V zmysle čl. 4 smernice EIA v platnom znení sa takýto screening realizuje výlučne v komunikácii medzi navrhovateľom a príslušným orgánom a prípadne s osobitnými orgánmi podľa čl.6 ods.1 smernice EIA v platnom znení („...orgány, ktorých sa projekt bude pravdepodobne týkať z dôvodu ich osobitných právomocí v oblasti životného prostredia, alebo na základe miestnej alebo regionálnej príslušnosti...“). Zároveň sa samostatne definuje proces zisťovacieho konania ako postup, ktorého výsledkom má byť odborné určenie (determination), či navrhovaná činnosť alebo jej zmena definovaná v Prílohe č. 8, časti B má potenciál spôsobiť významný nepriaznivý vplyv na životné prostredie a teda či má byť predmetom procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie. Primerane sa dokumentácia s doterajšími názvami Zámer a Oznámenie o zmene navrhovanej činnosti zachováva iba pre procesy zisťovacieho konania.

Napadnutý orgán rozhodol v zisťovacom konaní v podstate sám a teda svojvoľne a arbitrárne; podstatou zisťovacieho konania je tzv. screenig, teda prerokovanie v „úzkom“ okruhu špecifických orgánov verejnej moci, pričom zákon o EIA samotný screening upravuje v §29 ods.6 a ods.8 zákona o EIA.

Dňa 12. 05. 2025 sa v súlade § 29 ods. 6 zákona o EIA uskutočnilo ústne pojednávanie, na ktorom mali byť prerokované všetky doručené stanoviská. V rozhodnutí však absentujú akékoľvek závery tohto prerokovania (zápisnica, citovanie vyjadrení zúčastnených a pod.). Ide o závažný nedostatok skutkových zistení; takých skutkových zistení, ktoré majú byť jadrom zisťovacieho konania.

- 6) Kvalita, šablónovitost', odkazy či parafrázy zákonov a nevyjadrovanie sa ku konkrétnym aspektom navrhovanej činnosti zo strany dotknutých orgánov spochybňuje odôvodnenosť a reálnosť ich stanovísk. Stanoviská dotknutých orgánov sú šablónovité, všeobecné a často mätúce; naznačujú, že dotknutý orgán sa zámerom dostatočne nezaoberal, čo spôsobuje, takéto stanovisko je právne irelevantné a pri prerokovaní sa na ne neprihliada (posledná veta §29 ods.6 zákona o EIA).**

Dotknutý orgán by mal uviesť, či je zámer z hľadiska ním sledovaných záujmov dostatočný alebo má nedostatky, ktoré je potrebné odstrániť či vysvetliť. Zároveň by mal ustáliť okruh odborných otázok, ktoré majú byť zodpovedané v zisťovacom konaní tak, aby z hľadiska ním sledovaných záujmov tvorilo rozhodnutie zo zisťovacieho konania dostatočný odborný podklad (§2 písm.e zákona o EIA).

Uvedený prístup naznačuje, že dotknuté orgány majú zaužívané procesne zneužívať svoje postavenie dotknutých orgánov, ktorých požiadavky budú zohľadnené v povoľovacích konaniach. To však oslabuje predvídateľnosť rozhodnutia ako aj skutočnú budúcu podobu zámeru, keďže tá sa fakticky v povoľovacom konaní môže prispôbovať dnes neznámy ale v budúcnosti uplatneným pripomienkam dotknutých orgánov.

Úrad nevyhodnotil nedostatočnú kvalitu a nedostatočný obsah stanovísk dotknutých orgánov, hoci zo zákona je hlavná zodpovednosť za environmentálnu kvalitu v budúcnosti povoľovaného a dnes screenovaného zámeru práve na nich a zo zákona. Vzhľadom na šablónovitost' a všeobecnosť doručených stanovísk mal využiť dopĺňujúce dokazovanie formou dopytu podľa §29 ods.8 zákona o EIA.

- 7) Kvalita vôd chránenej vodohospodárskej oblasti je jedným z najvýznamnejších aspektov/vplyvov na životné prostredie daného zámeru.**

Napriek uvedenému nie je zrejmé, či je riziko ohrozenia spodných vôd v Podunajskej nížine alebo nie a nie sú určené žiadne konkrétne opatrenia na elimináciu tohto rizika.

Ide o vplyv, ktorý mali chrániť dotknuté orgány; keďže si nerobia svoju robotu dôsledne a poctivo, musí ich takto kontrolovať občianska spoločnosť. Slovákovi na vode záleží, je to jedna zo strategických surovín a napriek tomu nám ju ohrozujú lajdácky úradníci, ktorí si nerobia svoju robotu.

Dokonca ani v plagiátorsky okopírovaných častiach sa nedočítame nič o vplyvoch na vody chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný ostrov.

8) Kvalita liečivých vôd (liečivý zdroj Čilistov) je jedným z najvýznamnejších aspektov/vplyvov na životné prostredie

Napriek uvedenému nie je zrejmé, či je riziko ohrozenia liečivých vôd zdroja Čilistov alebo nie a nie sú určené žiadne konkrétne opatrenia na elimináciu tohto rizika.

Ide o vplyv, ktorý mali chrániť dotknuté orgány; keďže si nerobia svoju robotu dôsledne a poctivo, musí ich takto kontrolovať občianska spoločnosť. Slovákom na vode záleží, je to jedna zo strategických surovín a napriek tomu nám ju ohrozujú lajdácky úradníci, ktorí si nerobia svoju robotu.

Dokonca ani v plagiátorsky okopírovaných častiach sa nedočítame nič o vplyvoch na liečivé vody zdroja Čilistov.

9) Informácia o životnom prostredí zabezpečená zisťovacím konaním nie je ani včasná ani úplná a preto došlo k porušeniu práva na informácie o životnom prostredí v zmysle čl.45 Ústavy SR.

Podľa čl.45 Ústavy SR „každý má právo na včasné a úplné informácie o stave životného prostredia a o príčinách a následkoch tohto stavu“

Pre ústavne súladný zámer navrhovanej činnosti alebo jej zmeny sa teda požaduje kumulatívny súbeh úplnosti a včasnosti poskytnutých informácií o životnom prostredí; len úplné a včasné poznanie rizík umožňuje sa týmto rizikám vyhnúť alebo ich aspoň znížiť na prijateľnú mieru. Účelom cieľom zisťovacieho konania je identifikovať tieto riziká a zistiť, či je poznanie týchto rizík dostatočné aby sa im (za predpokladu implementácie environmentálnych opatrení) dalo vyhnúť úplne alebo ich aspoň znížiť na prijateľnú mieru.

Z textu odvolania je zrejmé, že minimálne vplyvy na osobitne chránené útvary podzemných vôd (chránená vodohospodárska oblasť, liečivý zdroj Čilistov) sú informácie doslova žiadne. V tomto rozsahu je nedostatočnosť informácie o životnom prostredí sprostredkovaná napadnutým rozhodnutím absolútna - úplne absentujúca; v dôsledku nedôslednej a lajdáckej roboty dotknutých orgánov však ani ostatné zložky životného prostredia neboli dostatočne vyhodnotené (ani skutkovo, ani vecne ani právne) a to dokonca ani v zámere a už vôbec nie v rozhodnutí.

Podľa §29 ods.16 písm.b zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie „Proti záväznému stanovisku zo zisťovacieho konania, v ktorom príslušný orgán určil, že sa navrhovaná činnosť alebo jej zmena nebude posudzovať podľa tohto zákona, môže podať odvolanie ... dotknutá verejnosť podľa § 3 písm. t).“; Zrušenie domových samospráv (ZDS) je zainteresovanou verejnosťou podľa §3 písm.t zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a ZDS týmto podáva toto odvolanie a navrhuje, aby odvolací orgán v zmysle §29 ods.18 zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie napadnuté rozhodnutie zrušil a vrátil na nové konanie pre procesné a vecné nedostatky identifikované v texte; odvolanie má podľa §29 ods.17 zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie suspenzívny (odkladný) účinok, ktorý nie je pre neuplatňovanie správneho poriadku možné vylúčiť.

ZDS je občianskou odbornou inštitúciou, ktorá zasvätila svoju činnosť dôslednej ochrane životného prostredia a jeho neustáleho zlepšovania a formou presadzovania environmentálneho práva. Snaží sa o faktické zlepšovanie životného prostredia komunikáciou a osvetou medzi všetkými, kto do neho zasahuje a pri tom presadzuje európske stratégie obnovy prirodzenej biodiverzity v súlade s vnútroštátnou implantáciou strategickými plánmi (Národná stratégia ochrany biodiverzity, Národný program znižovania emisií Slovenskej republiky, Sociálno-klimatický plán) ale zasadzuje sa aj o právnu ochranu životného prostredia účasťou v povoľovacích konaniach

(<https://opac.crzp.sk/?fn=detailBiblioForm&sid=FD287398550734C849BF16BBBA89>), kde je iniciátorom odbornej práce orgánov verejnej moci ale aj neštátnym kontrolórom vecnej a právnej správnosti rozhodnutí úradov t.j. aby úrady rozhodovali tak, že ďalší socio-ekonomický rozvoj je v symbióze s rozvojom a ochranou životného prostredia, čím sa snaží o Zelenú transformáciu Slovenska ako súčasť európskej zelenej transformácie

(https://ec.europa.eu/reform-support/what-we-do/green-transition_sk) a tak svojou súkromno-právnou iniciatívou prispieť k napĺňaniu ústavnej hodnoty environmentálne a sociálne zodpovedného hospodárstva a prispieť tak ku

konkurencii schopnosti Slovenska a Európskej únie vo Svete
(<https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/competitiveness-compass/>).

- **Zásady Integrity konania ZDS:** <https://enviroportal.org/portfolio-items/zasady-integrity-konania-zds/>
- **Environmentálne princípy činnosti ZDS:** <https://enviroportal.org/portfolio-items/environmentalne-principy-cinnosti-zds/>

Informácia: Dávame do pozornosti blog predsedu ZDS <https://dennikn.sk/autor/marcelslavik/?ref=in>, v ktorom sa vyjadruje k aktuálnym spoločenským otázkam a činnosti ZDS.

S pozdravom,

--

Združenie domových samospráv | Marcel Slávik
sídlo: Rovnianska 14 | P.O.BOX 218 | 851 02 Bratislava

+421 907 901 676

www.samospravydomov.org

www.enviroportal.org

www.climaterealityproject.com